

POMOC PAŃSTWA — NIDERLANDY

Pomoc państwa C 30/2005 (ex N 78/2004) — Pomoc restrukturyzacyjna dla KG Holding N.V

Zaproszenie do przedkładania uwag zgodnie z art. 88 ust. 2 Traktatu WE

(2005/C 280/02)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

Pismem z dnia 5 sierpnia 2005 r., zamieszczonym w autentycznej wersji językowej na stronach następujących po niniejszym streszczeniu, Komisja powiadomiła Niderlandy o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 88 ust. 2 Traktatu WE dotyczącego udzielenia KG Holding N.V. pomocy restrukturyzacyjnej.

Zainteresowane strony mogą zgłaszać uwagi na temat środka, względem którego Komisja wszczyna postępowanie, w ciągu jednego miesiąca od daty publikacji niniejszego streszczenia i towarzyszącego mu pisma, kierując je do Dyrekcji Generalnej ds. Konkurencji w Komisji Europejskiej pod następujący adres lub numer faksu:

European Commission
Directorate-General for Competition
State aid Greffe
SPA3, 06/05A
BE-1049 Brussels
Nr faksu: (32-2) 296 12 42

Uwagi te zostaną przekazane Niderlandom. Zainteresowana strona zgłaszająca uwagi może wystąpić z odpowiednio umotywowanym pisemnym wnioskiem o objęcie jej tożsamości poufnością.

STRESZCZENIE

1. W lutym 2004 r. władze Niderlandów (zwane dalej „DA”) zgłosiły zamiar udzielenia pomocy restrukturyzacyjnej przedsiębiorstwu KG Holding N.V. (zwanemu dalej „Kliq Holding, KH”) zgodnie z wytycznymi wspólnotowymi dotyczącymi pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. ⁽¹⁾
2. KH jest spółką holdingową, której podstawowa działalność polega na świadczeniu usług reintegracji zawodowej na rynku niderlandzkim. Po okresie, w którym organizacja ta należała do struktur administracji publicznej i liczyła około 3 000 pracowników, przekształciła się ona w dniu 1 stycznia 2002 r. w spółkę, KH zatrudnia obecnie około 700 osób. Poza działalnością związaną z reintegracją, prowadzoną przez spółkę zależną Kliq Reintegratie (zwaną dalej „OK”), zatrudniająca 1 450 pracowników, istniała jeszcze jedna główna spółka zależna pod nazwą Kliq Employability (zwaną dalej „KE”), zatrudniająca 200 pracowników. Ponadto KH posiadała udziały kapitałowe w sześciu bardzo małych spółkach zależnych i wspólnych przedsiębiorstwach (KE i bardzo małe spółki zależne są dalej zwane razem „OS”), zatrudniających od 4 do 20 pracowników, noszących nazwy: Kliq Experts, Brug en Instroomprojecten, Flexpay BV, Simnet BV, Kliq Match BV i Kliq business school. Podstawową działalność dwóch największych spółek zależnych stanowiły usługi w zakresie reintegracji i zdolności zatrudnienia. Są to usługi przeznaczone dla osób mających trudności ze znalezieniem pracy, osób niepełnosprawnych, ale także usługi dla przedsiębiorstw mających trudności ze znalezieniem odpowiednich osób do określonych rodzajów pracy.
3. Zatwierdzenie wniosku przez Komisję jest konieczne, ponieważ, zgodnie z pkt 2.4. wytycznych dotyczących

pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, pomoc państwa na restrukturyzację przedsiębiorstw ze swej natury powodować będzie zakłócenie konkurencji; a zatem w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi, podlega ona art. 87 ust. 1 Traktatu WE. Całkowitą kwotę pomocy restrukturyzacyjnej dla KH szacuje się na około 46 mln EUR.

4. W ramach zgłoszonego planu restrukturyzacji KH miałyby zlikwidować swoją największą i przynoszącą straty spółkę zależną OK, sprzedać lub zlikwidować spółki wchodzące w skład OS, i powołać nową, specjalnie w tym celu stworzoną spółkę zależną pod nazwą Kliq B.V. (zwaną dalej „New Kliq, NK”), której zadaniem byłaby kontynuacja podstawowej działalności KH w zakresie reintegracji ⁽²⁾. W ramach planu restrukturyzacji NK jest narzędziem, za pomocą którego miała zostać przywrócona długoterminowa rentowność KH. Zasadniczymi elementami podstawowego scenariusza rozwoju wydarzeń w programie restrukturyzacji są:

Kluczowe działania:

- NK skupi się na podstawowej działalności KH w zakresie reintegracji, KH sprzeda wszystkie swoje spółki zależne z wyjątkiem OK — największej i przynoszącej straty spółki zależnej — która zostanie zlikwidowana przed końcem 2004 r.;
- Reorganizacja działalności operacyjnej przedsiębiorstwa (redukcja zatrudnienia, ograniczenie liczby miejsc prowadzenia działalności, poprawa w zakresie wewnętrznej organizacji firmy, zdobywania i realizacji zamówień oraz transakcji finansowych, etc.)

⁽¹⁾ Dz.U. C 288 z 9.10.1999, str. 2.

⁽²⁾ W celu wykonania tego zadania NK przejęła w ramach planu restrukturyzacji aktywa, pasywa i część personelu OK wraz z niezrealizowanymi umowami dotyczącymi reintegracji.

Cele:

- NK miała zacząć przynosić zyski w 2004 r., i wypłacać je KH,
- KH miała stać się rentowna począwszy od 2005 r., i miała przeznaczyć wypłacane przez NK zyski na zwrot — w terminie do 2016 r. — niespłaconych pożyczek udzielonych przez państwo w wysokości 41 mln EUR.

Pomoc restrukturyzacyjna:

- Przeznaczenie przez KH pożyczki udzielonej przez państwo na ratowanie przedsiębiorstwa w wysokości 45 mln EUR częściowo dla NK (9,25 mln EUR), a częściowo dla OK (35,75 mln EUR);
- Przekształcenie całości pożyczki na ratowanie przedsiębiorstwa w wysokości 45 mln EUR udzielonej KH, wraz z odsetkami należnymi od niej, prowizorycznie szacowanymi na około 1,2 mln EUR, na pomoc restrukturyzacyjną poprzez zamianę na kapitał, który w najgorszym wypadku mógłby być uzupełniony dodatkowymi warunkowymi środkami państwa.

5. Jednakże z powodu utrzymywania się poważnych trudności, KH i OK wniosły o zawieszenie płatności, na co właściwe sądy niderlandzkie wyraziły zgodę w dniu 20 stycznia 2005 r. W dniu 7 lutego 2005 r. zarządcy sądowi KH i OK zwrócili się do wyżej wymienionych sądów o zmianę zawieszenia płatności na upadłość, i w dniu 8 lutego 2005 r. wyżej wymienione sądy niderlandzkie ogłosiły wreszcie upadłość KH i OK. Jeżeli chodzi o NK, jej łączne straty w okresie między końcem 2003 r. a końcem 2004 r. wynosiły około [...] (*), przy kapitale w wysokości 5,75 mln EUR wniesionym przez KH w momencie utworzenia NK. Ponadto przyszłość NK jest wysoce niepewna; przedsiębiorstwo nie realizuje celów wyznaczonych w planie restrukturyzacji i będzie prowadzić działalność w mniej korzystnych warunkach rynkowych, ponieważ rynek skurczy się w następstwie zmiany przepisów polegającej na zniesieniu obowiązku przeznaczania części budżetu gmin na usługi w zakresie reintegracji.

6. Po zbadaniu sprawy Komisja uznała, że zgłoszony środek kwalifikuje się do objęcia go art. 87 ust. 1 Traktatu WE.

7. Jeżeli chodzi o zgodność ze wspólnym rynkiem, należy zauważyć, że przedmiotowy środek pomocy wyraźnie nie kwalifikuje się do wyłączeń określonych w art. 87 ust. 2 i w art. 87. ust. 3 lit. a), b) i d) Traktatu WE. Ponieważ główny cel pomocy nie ma charakteru regionalnego, ale dotyczy restrukturyzacji zagrożonego przedsiębiorstwa, jedynie wyłączenie z tytułu art. 87 ust. 3 lit. c) dopuszcza zezwolenie na udzielenie pomocy państwa na rozwój niektórych sektorów gospodarki, o ile pomoc ta nie zmienia warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

8. Dla potrzeb oceny pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw Komisja wydała specjalne wytyczne, wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw (zwane dalej „wytycznymi”) (¹). Punkt 3.2 wytycznych, a w szczególności pkt 3.2.2 lit. a) do g) określa warunki, które muszą być spełnione, aby Komisja zatwierdziła pomoc restrukturyzacyjną. Zgodnie z pkt 3.2.2 a) wytycznych przedsiębiorstwo musi kwalifikować się jako przedsiębiorstwo zagrożone w rozumieniu definicji zawartej w pkt 2.1. Po przeanalizowaniu informacji dostarczonych przez DA, Komisja uważa, że Kliq Holding kwalifikuje się jako przedsiębiorstwo zagrożone zgodnie z definicją zawartą w pkt 2.1. wytycznych wspólnotowych i w związku z tym kwalifikuje się do pomocy restrukturyzacyjnej.

9. Ponadto zgodnie z pkt 3.2.2.b) wytycznych warunkiem udzielenia pomocy jest zatwierdzenie przez Komisję planu restrukturyzacji, którego realizacja musi przywrócić długoterminową rentowność beneficjenta. W szczególności wytyczne wymagają, aby:

„plan restrukturyzacji, którego okres trwania musi być możliwie najkrótszy, musi przywrócić długoterminową rentowność przedsiębiorstwa w rozsądnych ramach czasowych i na podstawie realistycznych założeń co do przyszłych warunków działania. Pomoc w celu restrukturyzacji musi zatem być połączona z trwałym planem restrukturyzacji, do którego zainteresowane Państwo Członkowskie się zobowiązuje...”.

„Plan musi przewidzieć taką zmianę sytuacji przedsiębiorstwa, która po zakończeniu restrukturyzacji pozwoli mu pokryć wszystkie koszty wraz z amortyzacją i opłatami finansowymi. Oczekiwany zwrot zaangażowanego kapitału musi być wystarczający, aby pozwolić przedsiębiorstwu, które poddano restrukturyzacji, by stało się konkurencyjne na rynku na podstawie własnych osiągnięć”.

10. Jak opisano w ustępie v powyżej, Komisja bierze pod uwagę, że ogłoszono upadłość KH. Ponieważ wymagana zmiana sytuacji przedsiębiorstwa nie została zrealizowana zgodnie z planem, należy również zauważyć, że długoterminowa rentowność KH nie może już być przywrócona ani przy pomocy obecnego, ani zmienionego planu restrukturyzacji.

11. W związku z powyższą analizą wyżej wymienione zasadnicze warunki udzielenia pomocy restrukturyzacyjnej zgodnie z wytycznymi nie są spełnione. Komisja jest zdania, że pomoc restrukturyzacyjna, której Niderlandy zamierzają udzielić Kliq Holding poprzez przekształcenie pożyczki na ratowanie przedsiębiorstwa w wysokości 45 mln EUR oraz odsetek należnych od niej w kapitał, nie spełnia wymogów wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. W związku z tym Komisja ma wątpliwości, czy przedmiotowa pomoc restrukturyzacyjna może być uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem zgodnie z art. 87 ust. 3 lit. c) WE.

(*) Informacje poufne.

(¹) Jak przypis 1.

12. Dlatego Komisja postanowiła wszcząć formalne postępowanie w odniesieniu do wniosku o udzielenie pomocy na restrukturyzację KH Holding N.V.

PISMO

„1. PROCEDURE

- (1) Bij schrijven van 26 januari 2004, dat geregistreerd werd op 11 februari 2004, stelden de Nederlandse autoriteiten (hierna: NA) de Commissie in kennis van hun voornemen om herstructureringssteun te verlenen krachtens de communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (hierna: de richtsnoeren) ⁽⁴⁾ aan KG Holding NV (hierna: Kliq Holding, KH).
- (2) Bij schrijven van 1 april 2004 heeft de Commissie om bijkomende informatie verzocht, waarop de NA geantwoord hebben bij schrijven van 15 juni 2004, geregistreerd op 17 juni 2004, na twee keer een verlenging te hebben gekregen van de termijn voor de indiening van hun antwoord. Bij schrijven van 17 augustus 2004 heeft de Commissie om verdere informatie verzocht, die de NA verstrekt hebben bij schrijven van 28 september 2004, geregistreerd op 1 oktober 2004, na een verlenging te hebben gekregen van de termijn voor de indiening van hun antwoord. Bij schrijven van 22 november 2004 verzocht de Commissie om aanvullende informatie, naar aanleiding waarvan de NA bij schrijven van 16 december 2004, geregistreerd op 20 december 2004, om een verlenging van de beantwoordingstermijn vroegen, waarop de Commissie deze verlengde tot 15 februari 2005. In maart 2005 verzochten de NA om een bijeenkomst teneinde de ontwikkelingen en vraagstukken te bespreken met betrekking tot de herstructurering en de toekomst van KH en haar dochterondernemingen. Deze bijeenkomst met vertegenwoordigers van het directoraat-generaal Concurrentie en de vertegenwoordigers van de Nederlandse regering, het ministerie van Financiën, KH, Kliq BV (hierna Nieuw Kliq, NK), de bewindvoerder van KH en de juridische adviseurs van de verschillende Nederlandse partijen vond plaats op 23 maart 2005. Desalniettemin hebben de NA nog geen formeel en volledig antwoord gegeven op het laatste verzoek om inlichtingen van de Commissie.

2. GEDETAILLEERDE BESCHRIJVING VAN DE STEUNMAATREGEL

2.1. Achtergrond

- (3) KH werd in 2002 opgericht in het kader van de verzelfstandiging van de reïntegratiediensten van het Nederlandse ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, die werden ondergebracht in een privaatrechtelijk bedrijf ⁽⁵⁾. Tegen eind 2003 had KH de personeelsbezetting aanzienlijk verminderd als gevolg van toenemende verliezen die

onder andere te wijten waren aan ongunstige marktomstandigheden en slecht management.

- (4) In november 2003 meldden de NA hun plan aan om de onderneming krachtens de richtsnoeren een lening van 45 miljoen EUR te verstrekken bij wijze van reddingssteun, teneinde de onderneming draaiende te houden terwijl deze een breed opgezet herstructureringsplan uitwerkte. In december 2003 hechtte de Commissie haar goedkeuring aan de reddingssteun ten behoeve van KH ⁽⁶⁾, in afwachting van de aanmelding binnen zes maanden van een uitvoerig herstructureringsplan, dat in deze beschikking wordt beoordeeld.

2.2. De onderneming

- (5) Kliq Holding (KH) is een houdstermaatschappij die zich hoofdzakelijk bezighoudt met de verstrekking van arbeidsreïntegratiediensten op de Nederlandse markt. Zij komt voort uit een overheidsdienst met omstreeks 3 000 werknemers die op 1 januari 2002 werd verzelfstandigd. De Nederlandse staat is enige aandeelhouder. KH heeft thans ongeveer 700 werknemers in dienst.
- (6) Naast de dochteronderneming Kliq Reïntegratie (hierna: Oud Kliq, OK) met 1 450 werknemers, waarbij de reïntegratiediensten waren ondergebracht, was er een andere belangrijke dochteronderneming met de naam Kliq Employability (hierna KE) met 200 werknemers. Daarnaast had KH deelnemingen in zes zeer kleine dochterondernemingen en joint ventures (welke hierna tezamen met KE worden aangeduid als AD: andere dochterondernemingen) met een personeelsbestand variërend van 4 tot 20 werknemers, te weten: Kliq Experts, Brug- en Instroomprojecten, Flexpay BV, Simnet BV, Kliq Match BV en Kliq Business School.
- (7) De kernactiviteiten van de twee grootste dochterondernemingen waren reïntegratie- en employability-diensten ten behoeve van mensen die moeilijk werk vinden, gehandicapt, maar ook ondernemingen die moeilijkheden ondervinden bij het vinden van de juiste mensen voor bepaalde banen.

2.3. De relevante markten

- (8) De belangrijkste markt is in dit geval de markt voor arbeidsintegratiediensten. Zowel de overheid als particuliere ondernemingen doen aanbestedingen voor contracten met ondernemingen die arbeidsintegratiediensten aanbieden. Voor KH is de publieke sector echter in eerste instantie de belangrijkste markt. Gemeenten en het UWV (Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen) bieden contracten aan aan ondernemingen zoals Kliq Holding. Kliq Holding had een marktaandeel van 16 % op de UWV-markt tegen respectievelijk 12 % (Alexander Calder), 10 % (Argonaut) en 9 % (Randstad) voor de andere belangrijke marktdeelnemers. De op een na belangrijkste markt voor KH is de markt van de contracten die door de gemeenten worden aanbesteed, waar het marktaandeel van Kliq Holding ongeveer 38 % bedraagt. Andere belangrijke gegadigden op deze markt zijn Alexander Calder (25 %) en TMP (25 %).

⁽⁴⁾ PB C 288 van 9.10.1999, blz. 2. Aangezien de steunmaatregel vóór 10.10.2004 werd aangemeld, blijven deze richtsnoeren van toepassing krachtens het bepaalde in punt 103 van de nieuwe communautaire richtsnoeren inzake reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden (PB C 244 van 1.10.2004, blz. 2).

⁽⁵⁾ Het bedrijf werd opgericht onder de naam NV Kliq, welke in de tweede helft van 2003 werd veranderd in KG Holding NV.

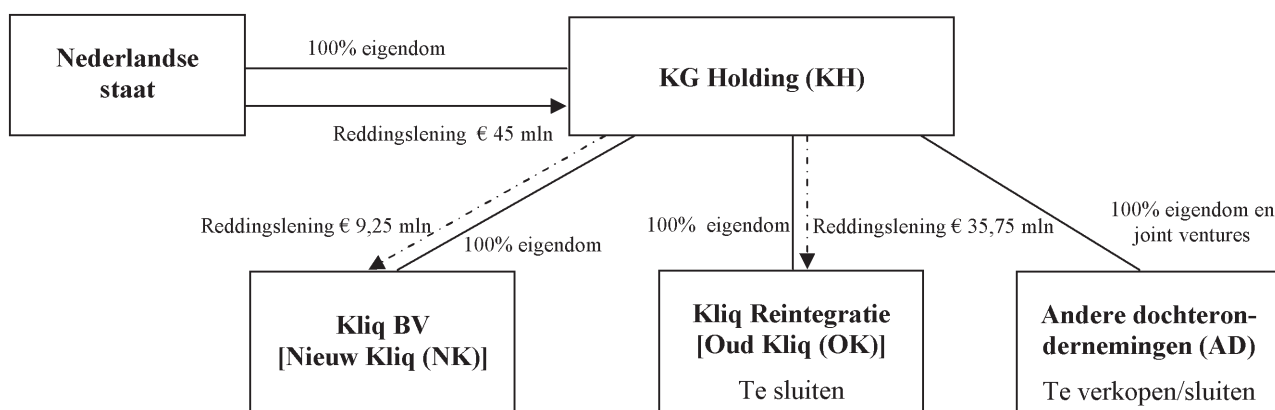
⁽⁶⁾ PB C 33 van 6.2.2004, blz. 8.

2.4. Het herstructureringsplan

- (9) In het kader van het herstructureringsplan zou KH haar grootste en verliesgevende dochteronderneming OK afwikkelen, alle tot de AD behorende ondernemingen verkopen of liquideren, en een speciale, nieuwe dochteronderneming oprichten onder de naam Kliq BV (hierna Nieuw Kliq, NK), die zich vooral zou richten op de voortzetting van de kernactiviteit van KH, te weten reïntegratiediensten⁽⁷⁾. In het kader van het herstructureringsplan is het aan NK om de levensvatbaarheid van KH op de lange termijn te herstellen.
- (10) De voornaamste kenmerken van het basisscenario van het herstructureringsprogramma zijn:

Belangrijkste maatregelen:

- NK zal zich voornamelijk bezighouden met de kernactiviteit van KH, reïntegratiediensten, en KH zou al haar dochterondernemingen afstoten, met uitzondering van OK — de grootste en verliesgevende dochteronderneming — die voor eind 2004 zou worden afgewikkeld;
 - operationele reorganisatie van de onderneming (personeelsinkrimpingen, vermindering van het aantal vestigingsplaatsen, verbetering van de interne bedrijfsorga-
- (11) Onderstaand schema geeft een overzicht van KH's structuur en eigendomsverhoudingen overeenkomstig het herstructureringsplan.

3. STAND VAN ZAKEN BIJ DE UITVOERING VAN HET HERSTRUCTURERINGSPLAN

- (12) Wegens aanhoudende ernstige moeilijkheden vroegen KH en OK surseance van betaling aan, wat hen op 20 januari werd verleend door respectievelijk de rechtbank van Rotterdam en de rechtbank van Utrecht. Op 7 februari 2005 verzochten de bewindvoerders van KH en OK de voornoemde rechtbanken om de surseance van betaling in faillissement om te zetten. Op 8 februari 2005 werden KH en OK tenslotte failliet verklaard door de voornoemde Nederlandse rechtbanken.
- (13) NK boekte van haar kant voor circa [...] (*) aan verliezen tussen eind 2003 en eind 2004 bij een aandelenkapitaal van 5,75 miljoen EUR dat bij de oprichting ervan door KH werd verstrekt. Bovendien is de toekomst van NK hoogst onzeker aangezien de onderneming niet de doelstellingen van het herstructureringsplan heeft gehaald en met ongunstigere marktomstandigheden te kampen heeft

(7) Met het oog hierop nam NK in het kader van het herstructureringsplan de activa, passiva en een deel van het personeel van OK over, terwijl de lopende reïntegratiecontracten door haar werden gekocht.

(*) Zakelijke geheim.

nisatie, verwerving en uitvoering van contracten, alsmede financiële operaties, enz.).

Doelstellingen:

- NK diende vanaf 2004 winstgevend te zijn en zou haar winst aan KH uitkeren,
- KH diende vanaf 2005 levensvatbaar te zijn en zou de door NK uitgekeerde winst in de loop der tijd gebruiken om de uitstaande staatsleningen van 41 miljoen EUR tegen 2016 af te lossen.

De herstructureringssteun:

- de door de staat verstrekte reddingslening van 45 miljoen EUR wordt door KH ten dele bij NK (9,25 miljoen EUR) en ten dele bij OK (35,75 miljoen EUR) ingebracht;
- de totale reddingslening aan KH ten belope van 45 miljoen EUR, plus de daarover verschuldigde rente die voorlopig op circa 1,2 miljoen EUR wordt geraamd, zal worden omgezet in herstructureringssteun door deze in aandelenkapitaal om te zetten, in het allergergste geval eventueel aangevuld door bijkomende overheidsmaatregelen (zie bijlage I voor een overzicht van de voorziene maatregelen).

omdat de omvang van de markt zeker zal afnemen als gevolg van veranderde regelgeving, waardoor gemeenten niet langer verplicht zijn een deel van hun begroting te reserveren voor reïntegratiediensten.

4. BEOORDELING

4.1. Bestaan van steun

- (14) Volgens artikel 87, lid 1 van het EG-Verdrag »zijn steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde producties vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar met de gemeenschappelijke markt, voorzover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt«.
- (15) Om te beginnen wordt de herstructureringssteun verleend door de reddingssteun die door de overheid aan KH is verleend en de hierover verschuldigde rente om te zetten in aandelenkapitaal, dat bijgevolg duidelijk staatsmiddelen behelst. De aan KH verleende reddingslening en de

omzetting ervan in herstructureringssteun houdt een voordeel in dat een onderneming die in dergelijke moeilijkheden verkeert en op de rand van het faillissement staat, niet op de financiële markt zou hebben verkregen.

- (16) Hoewel KH alleen op de Nederlandse markt opereert, kan niet worden uitgesloten dat het verlenen van een voordeel aan Kliq Holding de mededinging vervalst of dreigt te vervalsen en het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig kan beïnvloeden. Bovendien zijn er, zoals de Nederlandse regering heeft aangegeven, kleinere internationale ondernemingen actief op de Nederlandse markt zoals bijvoorbeeld TMP en Creyff's (dochteronderneming van Solvus, België). Het voordeel lijkt bijgevolg een onderneming te begunstigen ten opzichte van haar concurrenten, waardoor de mededinging wordt vervalst of dreigt te worden vervalst en het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig wordt beïnvloed.
- (17) Op grond van het voorgaande moet de aangemelde maatregel ten gunste van Kliq Holding in dit stadium worden beschouwd als staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag, die dienovereenkomstig dient te worden beoordeeld.

4.2. Verenigbaarheid van de steun met de gemeenschappelijke markt

- (18) De steunmaatregel dient door de Commissie te worden beoordeeld als ad hoc-steun. In artikel 87, leden 2 en 3, van het EG-Verdrag worden uitzonderingen voorzien op de onverenigbaarheid van steun in het algemeen, zoals vervat in lid 1 van dit artikel.
- (19) De onderhavige steunmaatregel komt duidelijk niet in aanmerking voor de uitzonderingen die in artikel 87, lid 2, EG-Verdrag zijn voorzien. De aangemelde steunmaatregel is namelijk geen maatregel van sociale aard ten behoeve van individuele verbruikers, noch is deze bedoeld tot herstel van de schade veroorzaakt door natuurrampen of andere buitengewone gebeurtenissen en deze komt evenmin ten goede aan de economie van bepaalde streken van de Bondsrepubliek Duitsland die nadeel ondervinden van de deling van Duitsland.
- (20) Meer uitzonderingen zijn voorzien in artikel 87, lid 3, punten a) tot en met d), van het EG-Verdrag. Aangezien de voornaamste doelstelling van de steun niet van regionale aard is maar betrekking heeft op de herstructurering van een onderneming in moeilijkheden, voorziet alleen de uitzonderingsbepaling van artikel 87, lid 3, onder c), in de goedkeuring van staatssteun die verleend wordt om de ontwikkeling van bepaalde vormen van economische bedrijvigheid te vergemakkelijken, mits de voorwaarden waaronder het handelsverkeer plaatsvindt daardoor niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad.
- (21) Voor haar beoordeling van reddings- en herstructureringssteun heeft de Commissie de bovengenoemde richtsnoeren uitgevaardigd. De Nederlandse autoriteiten hebben de Commissie verzocht de maatregel te onderzoeken in het licht van deze richtsnoeren.
- (22) In punt 3.2 van de richtsnoeren, inzonderheid punt 3.2.2, punt a) tot en met g), worden de voorwaarden aangegeven waaraan herstructureringssteun moet voldoen om door de Commissie te worden goedgekeurd. De beoordeling wordt in de navolgende alinea's uiteengezet.

4.2.1. Voorwaarden voor de onderneming om voor steun in aanmerking te komen

- (23) Op grond van punt 3.2.2.a) van de richtsnoeren moet de onderneming als een onderneming in moeilijkheden overeenkomstig de definitie van punt 2.1 van deze richtsnoeren kunnen worden beschouwd. Overeenkomstig paragraaf 6 van de richtsnoeren blijken de moeilijkheden van een onderneming gewoonlijk uit toenemende verliezen, een dalende omzet, groeiende voorraden, overcapaciteit, een geringere kasstroom, een toenemende schuldenlast, toenemende rentelasten en een afnemende of tot nul gedaalde nettovermogenswaarde.
- (24) In paragraaf 5 a) van de richtsnoeren wordt een vennootschap expliciet als een onderneming in moeilijkheden omschreven wanneer meer dan de helft van het maatschappelijk kapitaal verdwenen is en meer dan een kwart van dit kapitaal verloren is gegaan gedurende de afgelopen twaalf maanden.
- (25) Volgens de aanmelding is dit het geval bij Kliq Holding. Uit de gecontroleerde jaarrekening van 31 december 2002 kan worden geconcludeerd dat het maatschappelijke kapitaal van de holding (geconsolideerd) op 1 januari 2002 ongeveer 73 miljoen EUR bedroeg. Tegen het einde van dat jaar was dat afgenomen tot 22 miljoen EUR. Dit komt neer op een afname met ongeveer 70 %. Bovendien slonk het kapitaal in de negen maanden tot september 2003 nog aanzienlijk verder.
- (26) De Nederlandse autoriteiten zijn voornemens de herstructureringssteun aan KH te verlenen. Kliq Holding zal op haar beurt deze steun inbrengen in haar twee dochterondernemingen, NK en OK, teneinde de herstructurering af te ronden.
- (27) De Commissie is van mening dat Kliq Holding beschouwd kan worden als een onderneming in moeilijkheden, zoals omschreven in punt 2.1 van de richtsnoeren, en derhalve in aanmerking komt voor herstructureringssteun.

4.2.2. Herstel van de levensvatbaarheid

- (28) Voorwaarde voor de toekenning van steun is de tenuitvoerlegging van een herstructureringsplan dat, voor individuele gevallen van steun zoals de onderhavige maatregel, door de Commissie moet zijn goedgekeurd. In de richtsnoeren wordt in het bijzonder, overeenkomstig punt 3.2.2.b), het volgende bepaald:
- »Het herstructureringsplan, waarvan de looptijd zo kort mogelijk moet zijn, dient binnen een redelijk tijdsbestek de levensvatbaarheid op lange termijn van de onderneming te herstellen, en te zijn gebaseerd op realistische veronderstellingen betreffende de toekomstige bedrijfsomstandigheden. Herstructureringssteun moet derhalve gekoppeld zijn aan een uitvoerbaar herstructureringsplan waartoe de betrokken lidstaat zich verbindt ...«.
 - »Het herstructureringsplan moet normaliter een ommekeer bij de onderneming beogen zodat deze, wanneer de herstructurering voltooid is, in staat is alle kosten, met inbegrip van afschrijvingen en financiële lasten, te dekken. De verwachte kapitaalopbrengst van de onderneming na de herstructurering moet voldoende zijn zodat zij geen staatssteun meer nodig heeft en op eigen kracht op de markt kan concurreren«.

- (29) Zoals hierboven in deel 3 is verklaard, neemt de Commissie er nota van dat KH failliet is verklaard. Derhalve wordt niet alleen geconstateerd dat KH er niet in geslaagd is om volgens plan de vereiste ommekeer teweeg te brengen, maar ook dat haar levensvatbaarheid op de lange termijn niet langer kan worden hersteld door dit of enig ander gewijzigd herstructureringsplan.
- (30) Bijgevolg lijkt niet te zijn voldaan aan de voornoemde, centrale voorwaarden voor de verlening van herstructureringssteun overeenkomstig de richtsnoeren. De Commissie kan daarom het herstructureringsplan niet goedkeuren en bijgevolg kan de herstructureringssteun niet worden toegestaan. Om die reden kan de aangemelde maatregel ook niet als verenigbaar met de gemeenschappelijk markt op grond van artikel 87, lid 3, onder c), worden beschouwd.
- (31) In het licht van het voorgaande acht de Commissie het niet noodzakelijk om uitgebreid na te gaan of voldaan is aan de overige voorwaarden voor de goedkeuring van herstructureringssteun overeenkomstig de richtsnoeren. De Commissie betwijfelt echter ook of de steun daadwerkelijk tot het minimum beperkt blijft en in het bijzonder of de begunstigde een belangrijke bijdrage uit eigen middelen levert.

4.2.3. Overwegingen met betrekking tot de reddingslening

- (32) Overeenkomstig het bepaalde in punt 3.1. werd de reddingssteun aan KH aanvankelijk goedgekeurd voor een periode van maximaal zes maanden. Ook is er nota van genomen dat de Nederlandse autoriteiten binnen zes maanden na de goedkeuring van de reddingssteun aan KH het herstructureringsplan voor KH hebben aangemeld. Overeenkomstig het bepaalde in paragraaf 24 van de richtsnoeren wordt bijgevolg de reddingssteun aan KH toegestaan totdat de Commissie een besluit neemt over het herstructureringsplan.
- (33) De Commissie merkt op dat overeenkomstig de bepalingen van het herstructureringsplan dat door de Nederlandse autoriteiten is aangemeld, KH 35,75 miljoen EUR van de reddingslening bij OK en 9,25 miljoen EUR bij NK heeft ingebracht.
- (34) Voorts zij erop gewezen dat NK speciaal werd opgericht, overeenkomstig het herstructureringsplan, om de ommekeer en het herstel van de levensvatbaarheid op de lange termijn, zoals vereist in de richtsnoeren, te bewerkstelligen⁽⁸⁾.
- (35) Uit het voorgaande blijkt dat de reddingssteun aan NK en OK ten goede is gekomen. Voorts zij erop gewezen dat, overeenkomstig het bepaalde in punt 3.1. van de richtsnoeren, de reddingssteun bestaat in tijdelijke kassteun die afhankelijk is van de latere goedkeuring door de Commissie van de aangemelde herstructureringssteun.
- (36) Bijgevolg worden de Nederlandse autoriteiten eraan herinnerd dat indien de herstructureringssteun niet door de Commissie wordt goedgekeurd, de lening die aan KH is verleend in de vorm van reddingssteun en die door laatstgenoemde is ingebracht in NK en OK, alsmede de daarover verschuldigde rente, onmiddellijk dienen te worden terugbetaald door alle begunstigten, te weten, KH, NK en OK.

5. CONCLUSIE

- (37) In het licht van het voorgaande is de Commissie van mening dat de herstructureringssteun die Nederland aan Kliq Holding wil verlenen door de reddingslening van 45 miljoen EUR en de daarover verschuldigde rente om te zetten in aandelenkapitaal, niet voldoet aan de vereisten van de communautaire richtsnoeren voor reddings- en herstructureringssteun aan ondernemingen in moeilijkheden. Derhalve verklaart de Commissie te betwijfelen of de onderhavige herstructureringssteun als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt op grond van artikel 87, lid 3, onder c) kan worden beschouwd.

6. BESCHIKKING

Gelet op de bovenstaande overwegingen heeft de Commissie besloten de procedure van artikel 88, lid 2, van het EG-Verdrag in te leiden ten aanzien van de steun die Nederland voornemens is te verlenen voor de herstructurering van KG Holding NV.

De Commissie maant Nederland aan, haar binnen een maand na de datum van ontvangst van dit schrijven, alle bescheiden, inlichtingen en gegevens te verstrekken die noodzakelijk zijn om de verenigbaarheid van de steunmaatregel te beoordelen. Bij uitblijven van een reactie zal de Commissie een beslissing nemen aan de hand van de gegevens waarover zij beschikt. Zij verzoekt uw autoriteiten onverwijld een afschrift van deze brief aan de potentiële begunstigten van de steunmaatregel te doen toekomen.

De Commissie wijst Nederland op de schorsende werking van artikel 88, lid 3, van het EG-Verdrag. Zij verwijst naar artikel 14 van Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad, volgens hetwelk alle onrechtmatige steun van de begunstigde kan worden teruggevorderd.

Voorts deelt de Commissie Nederland mee dat zij de belanghebbenden door de bekendmaking van dit schrijven en van een samenvatting ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* in kennis zal stellen. Tevens zal zij de belanghebbenden in de lidstaten van de EVA die partij zijn bij de EER-Overeenkomst door de bekendmaking van een mededeling in het EER-Supplement van het *Publicatieblad* in kennis stellen, alsmede de Toezichthoudende Autoriteit van de EVA door haar een afschrift van dit schrijven toe te zenden. Alle bovengenoemde belanghebbenden zal worden verzocht hun opmerkingen te maken binnen één maand vanaf de datum van deze bekendmaking.

⁽⁸⁾ In de aanmelding betoogden de Nederlandse autoriteiten dat een herstructurering die via NK zou verlopen, de voordeligste constructie zou zijn.

BIJLAGE

Table — Overview of restructuring aid measures in favour of KG Holding NV

Measure	Purpose	Comment	Aid Amount
(1) Debt-equity swap of rescue loan	Wind-down of OK	Transformation of part of the authorised rescue loan to the holding to close the unviable subsidiary	EUR 35,75 million
(2) Interest moratorium and equity swap on rescue loan	Wind-down of OK	Capitalisation of the interests due by the loss making subsidiary on the rescue loan	EUR 1,02 million (*)
(3) Debt-equity swap of rescue loan	Redress NK balance sheet	Transformation of part of the authorised rescue loan to the holding to strengthen balance sheet of the new subsidiary	EUR 9,25 million
(4) Interest moratorium and equity swap on rescue loan	Redress NK balance sheet	Capitalisation of the interests due by the new subsidiary on the rescue loan	EUR 0,15 million (*)
(5) Extend term of <u>old loans</u> to 15 years	Improve KH's ability to repay old loans	Adjustment of the repayment schedule of old loans amounting to € 41 million, to 15 years	Not quantified
(6) Adjust interest rates on <u>old loans</u>	Improve KH's ability to repay old loans	Adjustment of the interest rates of old loans amounting to € 41 million, basing them on a fixed rate instead of a variable rate based on EURIBOR 6 months, this initially leads to a lowering of the interest rate	Not quantified
(7) Delay payment of interest on <u>old loans</u>	Improve KH's ability to repay old loans	Postpone interest payment due on old loans until 2007	Not quantified
(8) Debt-equity-swap on part of the <u>old loans</u>	Improve KH's ability to repay old loans	Contingent additional measure in worst case scenario	EUR 12 to 17,9 million
(9) <u>New</u> subordinated loan	Additional funding to NK	Contingent additional measure in worst case scenario	EUR 10 million
TOTAL	Measures (1) to (4)		EUR 46,2 million (*)
	Measures (5) to (7)		Not quantified
	Measures (8) to (9)		More than 10 million

(*) Provisional estimates.»